

УДК 378.05+370.119+361.3

DOI <https://doi.org/10.32782/2707-0409.2025.2.12>

Николаєва В. І.

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри соціології та соціальної роботи
Державний вищий навчальний заклад
«Приазовський державний технічний університет»
e-mail: nykolaieva_v_i@pstu.edu
ORCID ID: 0000-0003-4594-303X
Researcher ID: AEG-2427-2022

Коротіч Л. О.

магістрантка кафедри соціології та соціальної роботи
Державний вищий навчальний заклад
«Приазовський державний технічний університет»
e-mail: korotich_l_o@students.pstu.edu
ORCID ID: 0009-0002-2875-3939

ДЕРЖАВНІ ТА НЕДЕРЖАВНІ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

У статті досліджено державні та недержавні програми соціальної підтримки молоді в Україні в умовах воєнного стану. Розглянуто трансформацію напрямів молодіжної політики після початку повномасштабної війни, зокрема зміщення акцентів на забезпечення психологічної стійкості, соціальної адаптації, працевлаштування, продовження освіти та залучення молоді до волонтерської діяльності. Проаналізовано ключові державні ініціативи, спрямовані на збереження освітнього процесу, підтримку молодіжних центрів, розвиток громадянської активності та формування умов для самореалізації в кризових обставинах.

Особливу увагу приділено ролі недержавних організацій, міжнародних фондів та волонтерських рухів, які активно долучаються до створення програм психологічної допомоги, культурних та освітніх проєктів, спрямованих на інтеграцію молоді в суспільне життя. У статті підкреслено значення синергії між державними структурами та громадянським сектором у забезпеченні комплексної підтримки молоді, а також наголошено на проблемах нерівного доступу до ресурсів у різних регіонах країни.

Ключові слова: молодь, ВПО, державні і недержавні програми, соціальна підтримка, потенціал.

Постановка проблеми. Повномасштабна війна в Україні, що триває вже четвертий рік, істотно змінила соціально-економічні умови життя молоді. Молоді люди стикаються з втратою доступу до освіти, нестабільністю на ринку праці, вимушеним переміщенням у інші країни або міста України, психологічними травмами та обмеженими можливостями для культурного й громадського розвитку.

В цих умовах особливої актуальності набувають як державні, так і недержавні програми соціальної підтримки молоді, спрямовані на збереження освітнього процесу, забезпечення соціальної інтеграції, зміцнення психологічної стійкості та стимулювання громадянської активності.

З наукової точки зору проблема полягає у необхідності комплексного аналізу ефективності наявних механізмів молодіжної політики в умовах війни та визначенні напрямів їх адаптації до кризових обставин. З практичного боку необхідне створення дієвих інструментів партнерства державних інституцій, громадського сектору та міжнародних організацій для формування сталого середовища розвитку молоді. Вирішення цих завдань є критично важливим не лише для соціальної підтримки молодого покоління в умовах війни, але й для підготовки активної та відповідальної молодіжної спільноти до процесів відновлення й відбудови країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні хвили емпіричних досліджень фіксують системний зсув потреб молоді під впливом повномасштабної війни. Аналітичний звіт ПРООН [1] (на базі щорічного опитування Мінмолоді) підсумовує наслідки для доступу до освіти, зайнятості, участі та психологічного добробуту та підкреслює важливість політик, що формують відчуття приналежності й стійкості молоді. Це задає орієнтири для державних програм і визначає пріоритети молодіжної політики на 2022–2024 рр.

Незалежні аудиторські організації поглиблюють розуміння вразливостей. Так, дослідження CEDOS [14] показало масштабність втрат і стресових факторів серед молодих людей (82% повідомили про втрати), що корелює з потребою в психосоціальній підтримці та доступі до послуг і можливостей участі. Ці дані стали підставою для рекомендацій щодо таргетованої підтримки ВПО-молоді та регіонального вирівнювання доступу до ресурсів.

Міжнародні організації фокусують увагу на кризі психічного здоров'я та травмо-інформованих підходах. Так, UNICEF [21] документує різке зростання потреб у збереженні психічного здоров'я та психосоціальній підтримці (MHPSS) серед підлітків і молоді; масштабує програмні рішення (освітні й громадські простори, онлайн-інструменти), що мають інтегруватися в державні та місцеві сервіси. Паралельно Рада Європи [16] запустила міжвідомчу програму з упрощення травма-інформованої молодіжної роботи і дослідила потреби молодіжних працівників у воєнних умовах: від компетенцій до стандартів безпеки.

Дані гуманітарних звітів Фонду ООН у галузі народонаселення (UNFPA) [20] підтверджують результативність комбінованих моделей підтримки (SRH-просвіта, психосоціальні сесії, youth-friendly сервіси тощо), що охоплюють велику кількість молодих людей й інтегруються в місцеву систему охорони здоров'я. Це важливе підґрунтя для вимірювання виходів і результатів недержавних програм у зв'язку з публічними послугами.

Програми розвитку громадянської участі та довіри демонструють, як недержавні ініціативи доповнюють державну політику. Ще одна міжнародна орга-

нізація USAID/IREX UNITY [23] працює на розбудову лідерства та довіри між молоддю й місцевою владою, тестуючи підходи співтворення рішень на рівні громад – релевантно про результати та механізми участі. Довгострокові ініціативи на кшталт British Council Active Citizens [13] (2014–2023 рр.) слугують «мостом» компетенцій у діалозі та медіації, які переформатовано під воєнні виклики.

Окремі практики ООН (UNDP «Dialogues of Victory») показують ефективність форматів діалогів і менторства для молоді 14–35 років з виходом на локальні політики відновлення. Це створює приклади для масштабування в новій ДЦСП «Молодь України» 2026–2030 рр., яку уряд розробляє за підтримки ПРООН.

Аналіз цих публікацій дає змогу стверджувати таке:

- фокус програм закономірно змістився від «дозвілля/розвитку» до стійкості, безпеки й участі;
- гібридні моделі (державні служби + недержавні громадські організації / міжнародні проекти) сприяють отриманню вимірюваних результатів на рівні охоплення та якості послуг;
- існують прогалини у рівності доступу, підготовці кадрів молодіжної роботи та інтеграції (MHPSS) у стандартні сервіси – саме їх має адресувати подальша державна програма та партнерства з донорами.

Мета статті полягає у виявленні особливостей функціонування та розвитку державних і недержавних програм соціальної підтримки молоді в Україні в умовах воєнного стану, а також аналізі їхньої ефективності у задоволенні ключових потреб молодого покоління.

Результати дослідження. В умовах війни особливої актуальності набуває формування комплексної державної політики щодо молоді, яка поєднує підтримку освіти, працевлаштування, психологічної стійкості та громадянської активності. Ключовим стратегічним документом у цій сфері має стати Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2026–2030 рр., концепція якої наразі проходить стадію обговорення [6]. Основними напрямками програми визначено забезпечення життєстійкості молодого покоління, створення можливостей для їхньої участі в ухваленні рішень, розвиток громадянської ідентичності та підтримку молодіжної роботи на рівні громад [10]. Вперше передбачено акцент на міжвідомчій взаємодії, адже проблеми молоді не обмежуються лише освітнім чи культурним виміром, а охоплюють і зайнятість, і безбар'єрність, і охорону здоров'я. Молодь становить значну частину демографічної структури України – понад 6 млн осіб віком 14–24 років, або близько 15% населення країни, що дає зрозуміти масштаб потреб у соціальній підтримці [3]. Згідно з Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй UNDP, станом на початок 2024 р. в Україні проживало близько 9,97 млн молодих людей віком 14–35 років, а понад 3,5 млн з них – внутрішньо переміщені особи (ВПО), що підкреслює гостроту необхідності інформаційної та соціальної підтримки [13]. Міжнародна ініціатива UNITY показала, що за три роки більше 137 000 молодих людей віком 10–35 років взяли

участь у її заходах з понад 897 000 взаємодій з цифровим контентом, що свідчить про значний потенціал охоплення молоді через онлайн-платформи [19].

Важливим блоком соціальної підтримки в умовах війни стали державні програми, спрямовані на освіту та працевлаштування молоді. Так, завдяки програмі «єРобота» молоді підприємці отримують можливість відкривати власний бізнес за підтримки державних мікрогрантів у розмірі до 150 тис грн [8]. За даними Міністерства економіки, у 2025 р. понад 280 молодих людей стали переможцями конкурсу, отримавши на розвиток власних ідей більше 40 млн грн [5]. Паралельно розвивається система професійної перепідготовки. Так, у 2025 р. держава виділила 330 млн грн на ваучери для навчання, а понад 41 тисяча українців уже пройшла перекваліфікацію протягом 2023–2024 рр. [3; 12]. Ці інструменти є особливо затребуваними серед молоді, яка втратила роботу через воєнні дії або вимушене переміщення.

Суттєвим доповненням до політики підтримки молоді в умовах війни стали житлові програми, адже втрата дому є однією з найбільших травм, з якою стикається молоде покоління. Державна підтримка у цій сфері отримала новий розвиток через запуск програми «єОселя» – пільгового іпотечного кредитування житла. Ця програма дає змогу отримати іпотеку під фіксовану ставку 3% річних для певних категорій громадян або 7% для загальної категорії, що є значно нижчим за середні ринкові показники. Уже станом на 2025 р. понад 14 тисяч сімей скористалися її можливостями на загальну суму більше 22 млрд грн.

Умови участі в «єОселі» є доволі лояльними. Для молоді до 25 років та внутрішньо переміщених осіб передбачено мінімальний перший внесок у розмірі 10%, тоді як стандартна вимога становить 20%. Починаючи з 2023 р., учасниками програми можуть стати й ті, хто втратив житло через війну, незалежно від їхньої участі в інших державних ініціативах. У 2024–2025 рр. було здійснено реформування умов, яке дало змогу купувати не лише квартири, але й будинки, дуплекси й таунхауси віком до 10 років. Кредитування здійснюється строком до 20 років, а серед банків-партнерів програми – найбільші державні та комерційні установи.

Програма «єОселя» стає ключовим інструментом соціальної підтримки молоді, особливо ВПО та представників важливих для держави професій – військових, медиків, педагогів. Вона орієнтована як на соціально вразливі категорії населення, так і на молодь, яка потребує інтеграції у новому місці проживання. Завдяки цьому забезпечується вирішення однієї з найгостріших проблем переселенців – доступу до житла, що, у свою чергу, формує стабільність та базу для подальшого розвитку.

Паралельно продовжує функціонувати державна програма «Держмолодьжитло», яку реалізує Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву. Вона існує ще з 1990-х рр., і нині активно діє через механізм кредитів та пільгових позик. Лише у 2024 р. ця програма забезпечила житлом понад 42 тисяч сімей, а кредитний портфель перевищив 3 мільярди гривень. Деякі напрями

передбачають підтримку переселенців, педагогів, а також спеціальні регіональні ініціативи.

Окремого значення в молодіжній політиці набуває розвиток молодіжних центрів. Станом на 2025 р. в Україні діє понад 95 таких просторів, доступних для різних категорій молоді, які виконують функції освітніх, культурних та комунікаційних майданчиків [2]. Всеукраїнський молодіжний центр, що виступає як державна ресурсна установа, координує їхню діяльність і забезпечує обмін кращими практиками [15]. Саме молодіжні центри стають точками входу для молоді, яка прагне не лише дозвілля, але й можливостей для навчання, волонтерства та соціальної активності.

Разом з державними ініціативами активно функціонують міжнародні програми, які створюють для української молоді нові можливості. Насамперед це Erasmus+ та European Solidarity Corps, що надають доступ до мобільностей, обмінів, тренінгів і волонтерських проєктів. У 2025 р. в Україні відбувся спеціалізований форум Erasmus+ у Львові, де обговорювалися нові підходи до розвитку молодіжної мобільності та інновацій у сфері участі [19]. Додатковим прикладом є програма EU4Youth, яка реалізується Європейським Союзом та GIZ і фокусується на підвищенні інклюзії та безбар'єрності молодіжної роботи [17]. Значну роль відіграє і UNICEF через свою програму UPSHIFT, яка допомагає молодим людям розвивати підприємницькі та соціальні навички, а також отримувати мікрогранти для втілення власних ініціатив [22].

Серед найпомітніших прикладів недержавних програм підтримки молоді в Україні можна назвати діяльність Фундації соціальних інновацій «З країни в Україну», яка реалізує проєкти культурної дипломатії та неформальної освіти. Її ініціативи спрямовані на створення безпечних просторів для спілкування й розвитку молоді, популяризацію української культури та історії, а також формування почуття відповідальності за відбудову громади. Такі програми мають подвійний ефект: з одного боку, підтримують молодих людей у період кризи, а з іншого – сприяють відновленню соціального капіталу.

Вагому роль у залученні молоді до волонтерського руху відіграє Українська Волонтерська Служба, яка об'єднує тисячі молодих людей у різних регіонах країни. Її програми орієнтовані на розвиток лідерських компетентностей, підтримку локальних ініціатив і формування культури взаємодопомоги. Окремі проєкти цієї організації спеціально адаптовані для ВПО, що дає змогу молодим переселенцям знайти себе в новій громаді через волонтерство.

Додатково варто згадати про діяльність низки благодійних фондів, як-от, наприклад, Фонд Східна Європа, Карітас Україна, які реалізують програми для молоді у сфері психологічної підтримки, професійної орієнтації та розвитку підприємницьких навичок. Усі ці недержавні ініціативи посилюють державну політику, формуючи комплексне середовище підтримки, яке допомагає молоді зберігати життєстійкість і знаходити ресурси для самореалізації навіть в умовах війни.

Ключовим координатором державної молодіжної політики залишається Міністерство молоді та спорту України, яке не лише розробляє стратегічні документи, але й організовує програми обмінів (зокрема, Україна – Польща 2025), фінансує молодіжні центри та співпрацює з місцевими громадами [7]. Така модель дає змогу не лише вибудовувати політику «згори», але й забезпечувати адаптацію програм до реальних потреб молоді у громадах. Знаковою подією у 2025 р. став Український молодіжний форум, що проходив у Львові та Києві. Захід зібрав понад 200 учасників з різних регіонів і став майданчиком для обговорення викликів та можливостей молодіжної політики у воєнний час [11]. На форумі презентувалися інструменти Ради Європи для роботи з молоддю, серед яких настільна гра «Рішення є!», що сприяє розвитку навичок участі [11]. Особливо важливим став виступ Президента України, який доручив Уряду спростити перетин кордону для молоді, полегшити вступ до закладів вищої освіти та підвищити студентські стипендії з наступного року [4; 9]. Ці ініціативи засвідчили, що навіть в умовах війни держава визнає необхідність формування сприятливого середовища для розвитку молодого покоління, яке вже сьогодні відіграє значну роль у відновленні країни.

Інформаційні платформи також відіграють важливу роль у донесенні до молоді актуальних можливостей: від державних програм соціальної підтримки до міжнародних ініціатив. Сьогодні триває робота над створенням єдиної цифрової платформи для молоді, яка об'єднуватиме інформацію про програми, навчальні курси, молодіжні центри, кар'єрні можливості, статистичні дані та новини на одному ресурсі, значно полегшуючи пошук інформації для молодих українців [10]. У межах програми Youth for Democracy Ради Європи, також реалізованої в Україні, увага приділяється доступу молоді до якісної політики участі та роботи з молодіжними працівниками, що включає руйнацію зайвих адміністративних бар'єрів і активне використання інформаційних каналів [15]. Загальноукраїнський проєкт EU4Youth Youth Engagement and Empowerment створює й поширює цифрові навчальні ресурси, включно із серіалами з політичної грамотності через платформу Diia.Education, що сприяє охопленню широкої аудиторії молоді [4].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. У результаті проведеного аналізу можна стверджувати, що система соціальної підтримки молоді в Україні під час війни перебуває у стані активної трансформації, яка спрямована на адаптацію до нових соціально-економічних і політичних реалій. Державні програми, такі як Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2026–2030 рр., а також житлові ініціативи «ЄОселя» та «Держмолодьжитло», демонструють прагнення держави не лише забезпечити базові потреби молодих людей, але й створити умови для їхньої довгострокової інтеграції у суспільство. Водночас міжнародні програми Erasmus+, UPSHIFT та EU4Youth значно розширюють горизонти для української молоді, відкриваючи можливості для неформальної освіти, волонтерства та міжнародного співробітництва.

Особливе значення мають інформаційні ресурси, які забезпечують молоді доступ до даних про програми підтримки, освітні курси та грантові можливості. Саме через комунікаційні інструменти формується середовище довіри й залученості, де молодь може не лише отримувати інформацію, але й впливати на порядок денний. Український молодіжний форум 2025 став яскравим прикладом того, як консолідація державних інституцій, міжнародних партнерів і молодіжних організацій здатна формувати стратегічні орієнтири та відображати потреби молодого покоління на рівні державної політики.

Водночас, попри позитивні зрушення, молодіжна політика України стикається з низкою викликів, як-от нерівномірний доступ до програм у різних регіонах, недостатня фінансова сталість багатьох ініціатив, кадровий дефіцит у сфері молодіжної роботи та необхідність удосконалення механізмів моніторингу ефективності вже реалізованих програм. Це потребує подальшого дослідження й обґрунтування шляхів оптимізації системи соціальної підтримки молоді.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому аналізі ефективності конкретних програм і проєктів, особливо тих, що реалізуються на місцевому рівні. Актуальним є вивчення впливу інформаційних ресурсів і цифрових платформ на рівень обізнаності та залученості молоді, а також дослідження соціальної інтеграції внутрішньо переміщеної молоді у нових громадах. Важливим напрямом для подальших наукових пошуків є розроблення критеріїв оцінювання життєстійкості молодого покоління в умовах воєнних і поствоєнних викликів.

Таким чином, державні та недержавні програми соціальної підтримки молоді в Україні в умовах війни відіграють ключову роль у забезпеченні її стійкості, соціальної інтеграції та розвитку. Подальші дослідження мають не лише поглибити розуміння цієї тематики, але й сприяти виробленню науково обґрунтованих рекомендацій для удосконалення молодіжної політики у воєнний та післявоєнний періоди.

Список використаних джерел і літератури

1. Аналітичний звіт ПРООН «Вплив війни на молодь в Україні – 2024». URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/vplyv-viyny-na-molod-v-ukrayini-2024> (дата звернення: 24.09.2025).
2. Всеукраїнський молодіжний центр: офіційний сайт. URL: <https://youthcenter.org.ua> (дата звернення: 24.09.2025).
3. Державна служба зайнятості України. Ваучери на навчання: статистичні дані. Київ, 2024. URL: <https://www.dcz.gov.ua> (дата звернення: 24.09.2025).
4. Дія. Освіта. Освітня платформа для молоді. URL: <https://osvita.diia.gov.ua> (дата звернення: 21.09.2025).
5. Кабінет Міністрів України. Звіт про результати програми «єРобота» у 2025 році. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yerobota-12-mlrd-hrn-investovala-derzhava-v-rozvytok-maloho-i-serednoho-biznesu-cherez-hranty> (дата звернення: 24.09.2025).
6. Міністерство молоді та спорту України. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2026–2030 рр. Київ, 2025. URL: <https://mms.gov.ua/npas/proiekt-rozporiadzhennia->

kabinetu-ministriv-ukrainy-pro-skhvalennia-kontseptsii-derzhavnoi-tsilovoi-sotsialnoi-prohramy-molod-ukrainy-na-2026-2030-roku (дата звернення: 24.09.2025).

7. Міністерство молоді та спорту України: офіційний сайт. URL: <https://mms.gov.ua> (дата звернення: 24.09.2025).

8. Міністерство економіки України. Програма «Робота». Київ, 2025. URL: <https://www.me.gov.ua> (дата звернення: 24.09.2025).

9. Президент України. Виступ на Українському молодіжному форумі, серпень 2025 р. URL: <https://www.president.gov.ua/photos/volodimir-zelenskij-zustrivsyia-z-uchasnikami-ukrayinskogo-mo-7229> (дата звернення: 21.09.2025).

10. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27 квітня 2021 р. № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> (дата звернення: 24.09.2025).

11. Український молодіжний форум 2025. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/ukrainian-youth-forum-2025-council-of-europe-supports-youth-perspective> (дата звернення: 21.09.2025).

12. 7UNDP Ukraine. Impact of War on Youth in Ukraine. URL: <https://www.undp.org/ukraine> (дата звернення: 24.09.2025).

13. British Council Ukraine. Active Citizens programme in Ukraine (2014–2023). URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/en/active-citizens> (дата звернення: 24.09.2025).

14. Cedos. Annual Report 2023. URL: <https://cedos.org.ua/en/cedos-annual-report-2023> (дата звернення: 24.09.2025).

15. Council of Europe. Youth for Democracy in Ukraine: Phase IV. Strasbourg, 2024. URL: <https://www.coe.int/en/web/youth/-/project-youth-for-democracy-in-ukraine-goals-and-challenges-of-the-fourth-phase-identified> (дата звернення: 24.09.2025).

16. Council of Europe Office in Ukraine. Trauma-Informed Youth Work training in Mykolaiv: programme on trauma-informed youth work in Ukraine. 2025. URL: <https://www.coe.int/en/web/kyiv/-/trauma-informed-youth-work-training-in-mykolaiv> (дата звернення: 24.09.2025).

17. EU4Youth. Youth Engagement and Empowerment in Ukraine. Brussels, 2025. URL: <https://www2.fundsforngos.org/latest-funds-for-ngos/apply-for-eu4youth-youth-engagement-and-empowerment-project> (дата звернення: 21.09.2025).

18. European Commission. Erasmus+ Programme Guide. Brussels, 2025. URL: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2025-01/erasmus-programme-guide-v2.2025_en.pdf (дата звернення: 21.09.2025).

19. IREX Ukraine. Program UNITY (2022–2024). URL: <https://www.irex.org> (дата звернення: 21.09.2025).

20. UNFPA Ukraine. Ukraine – reproductive health and psychosocial support: number of adolescents and youth (10–24 years) reached with SRH services. URL: <https://www.unfpa.org/ukraine> (дата звернення: 24.09.2025).

21. UNICEF Ukraine. Mental health and psychosocial support: Integrated programming promoting the well-being of children and their families. UNICEF, 2024. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/en/documents/mental-health-and-psychosocial-support-0> (дата звернення: 24.09.2025).

22. UNICEF Ukraine. Програма UPSHIFT: результати 2024 р. URL: <https://www.unicef.org/ukraine> (дата звернення: 24.09.2025).

23. USAID / IREX. Ukraine National Identity through Youth (UNITY) program: transforming youth learning. 2024. URL: <https://www.irex.org/success-story/how-unity-transforming-youth-learning-ukraines-war-torn-communities> (дата звернення: 24.09.2025).

References

1. Analitychnyy zvit PROON “Vplyv viyny na molod v Ukraini – 2024” [UNDP Analytical Report “The Impact of War on Youth in Ukraine – 2024”]. Retrieved from: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/vplyv-viyny-na-molod-v-ukrayini-2024> [in Ukrainian].
2. Vseukrayinskyi molodizhnyi tsentr [All-Ukrainian Youth Center]. Ofitsiynyy sayt. Retrieved from: <https://youthcenter.org.ua> [in Ukrainian].
3. Derzhavna sluzhba zaynyatosti Ukrainy (2024). Vauchery na navchannya: statystychni dani [Vouchers for education: statistical data]. Kyiv. Retrieved from: <https://www.dcz.gov.ua> [in Ukrainian].
4. Diya. Osvita. Osvitnya platforma dlya molodi [Action. Education. Educational platform for youth]. Retrieved from: <https://osvita.diiia.gov.ua> [in Ukrainian].
5. Kabinet Ministriv Ukrainy. Zvit pro rezultaty prohramy “yeRobota” [Report on the results of the e-Work program] (2025). Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/news/yerobota-12-mlrd-hrn-investovala-derzhava-v-rozvytok-maloho-i-serednoho-biznesu-cherez-hranty> [in Ukrainian].
6. Ministerstvo molodi ta sportu Ukrainy (2025) Derzhavna tsilova sotsialna prohrama «Molod Ukrainy» na 2026–2030 rr. [State Targeted Social Program “Youth of Ukraine” for 2026–2030]. Kyiv. Retrieved from: <https://mms.gov.ua/npas/proiekt-rozporiadzhennia-kabinetu-ministriv-ukrainy-pro-skhvalennia-kontseptsii-derzhavnoi-tsilovoi-sotsialnoi-prohramy-molod-ukrainy-na-2026-2030-roky> [in Ukrainian].
7. Ministerstvo molodi ta sportu Ukrainy (2025). [Ministry of Youth and Sports of Ukraine]. Ofitsiynyy sayt. Retrieved from: <https://mms.gov.ua> [in Ukrainian].
8. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy (2025). Prohrama “yeRobota” [eWork Program]. Retrieved from: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/233.pdf> [in Ukrainian].
9. Prezydent Ukrainy (2025). Vystup na Ukrayinskomu molodizhnomu forum [Speech at the Ukrainian Youth Forum]. Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/photos/volodimir-zelenskij-zustrivsyia-z-uchasnikami-ukrayinskogo-mo-7229> [in Ukrainian].
10. Pro osnovni zasady molodizhnoyi polityky [On the Basic Principles of Youth Policy]: Zakon Ukrainy vid 27 kvitnya 2021 r. № 1414-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> [in Ukrainian].
11. Ukrayinskyi molodizhnyi forum (2025). [Ukrainian Youth Forum]. Retrieved from: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/ukrainian-youth-forum-2025-council-of-europe-supports-youth-perspective> [in Ukrainian].
12. 7UNDP Ukraine (2024). Impact of War on Youth in Ukraine. Retrieved from: <https://www.undp.org/ukraine> [in English].
13. British Council Ukraine. Active Citizens programme in Ukraine (2014–2023). Retrieved from: <https://www.britishcouncil.org.ua/en/active-citizens> [in English].
14. Cedos Annual Report (2023). Retrieved from: <https://cedos.org.ua/en/cedos-annual-report-2023> [in English].
15. Council of Europe (2024). Youth for Democracy in Ukraine: Phase IV. Strasbourg. Retrieved from: <https://www.coe.int/en/web/youth/-/project-youth-for-democracy-in-ukraine-goals-and-challenges-of-the-fourth-phase-identified> [in English].
16. Council of Europe Office in Ukraine. Trauma-Informed Youth Work training in Mykolaiv: programme on trauma-informed youth work in Ukraine (2025). URL: Retrieved from: <https://www.coe.int/en/web/kyiv/-/trauma-informed-youth-work-training-in-mykolaiv> [in English].
17. EU4Youth (2025). Youth Engagement and Empowerment in Ukraine. Brussels. Retrieved from: <https://www2.fundsforngos.org/latest-funds-for-ngos/apply-for-eu4youth-youth-engagement-and-empowerment-project> [in English].
18. European Commission. Erasmus+Programme Guide. Brussels (2025). Retrieved from: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2025-01/erasmus-programme-guide-v2.2025_en.pdf [in English].

19. IREX Ukraine. Program UNITY (2022–2024). Retrieved from: <https://www.irex.org> [in English].
20. UNFPA Ukraine. Ukraine – reproductive health and psychosocial support: number of adolescents and youth (10-24 years) reached with SRH services (2025). Retrieved from: <https://www.unfpa.org/ukraine> [in English].
21. UNICEF Ukraine. Mental health and psychosocial support: Integrated programming promoting the well-being of children and their families (2023). Retrieved from: <https://www.unicef.org/ukraine/en/documents/mental-health-and-psychosocial-support-0> [in English].
22. UNICEF Ukraine (2024). Prohrama UPSHIFT [UPSHIFT Program]. Retrieved from: <https://www.unicef.org/ukraine> [in Ukrainian].
23. USAID / IREX. Ukraine National Identity through Youth (UNITY) program: transforming youth learning (2024). Retrieved from: <https://www.irex.org/success-story/how-unity-transforming-youth-learning-ukraines-war-torn-communities> [in English].

Nykolaieva V. I.

Doctor of Public Administration, Professor,
Professor at the Department of Sociology and Social Work
State Higher Education Institution “Pryazovskyi State Technical University”

Korotich L. O.

Master's student at the Department of Sociology and Social Work
State Higher Education Institution “Pryazovskyi State Technical University”

STATE AND NON-STATE PROGRAMS TO SUPPORT YOUTH IN MARTIAL ARTS CONDITIONS

The article explores state and non-state programs for supporting youth in Ukraine under martial law. It examines the transformation of youth policy directions after the beginning of the full-scale war, particularly the shift of focus towards ensuring psychological resilience, social adaptation, employment, continuation of education, and youth involvement in volunteer activities. The paper analyzes key governmental initiatives aimed at maintaining the educational process, supporting youth centers, fostering civic engagement, and creating conditions for self-realization in crisis circumstances.

Special attention is given to the role of non-governmental organizations, international foundations, and volunteer movements, which actively contribute to the development of psychological assistance programs, cultural and educational projects designed to facilitate youth integration into social life. The article emphasizes the importance of synergy between state institutions and the civil society sector in providing comprehensive support for young people, while also highlighting the problem of unequal access to resources across different regions of the country.

Key words: youth, IDPs, social support, state and non-state programs, potential.

Дата надходження статті: 30.09.2025

Дата прийняття статті: 28.10.2025

Опубліковано: 26.11.2025

